

Wolfgang Amadeus Mozart (1756- 1791)

Γεννήθηκε στο Σάλζμπουργκ της Αυστρίας και πέθανε στη Βιέννη. Θεωρήθηκε παιδί φαινόμενο καθώς στην ηλικία των πέντε ετών μπορούσε να διαβάσει και να παίξει μουσική. Σε αυτό συντέλεσε ότι ο πατέρας του που ήταν μουσικός και συνθέτης, όχι όμως σημαντικός. Ο Μότσαρτ συνέθεσε τα πρώτα του έργα σε πολύ νεαρή ηλικία. Επιρροή του βρίσκεται σε πολλούς συνθέτες όπως ο Beethoven και ο Chopin. Εντάσσεται στους πιο δημοφιλείς συνθέτες της κλασικής περιόδου. Τα έργα του παίχτηκαν σε πολλά θέατρα της Ιταλίας και της Βιέννης και ο ίδιος ήταν δημοφιλής συνθέτης που ταξίδευε στην Ευρώπη και πρόσφερε τις υπηρεσίες του στις διάφορες ευρωπαϊκές αυλές.

Συνέθεσε μουσική για πολλά μουσικά είδη όπως συμφωνική μουσική, μουσική δωματίου, θρησκευτική μουσική και όπερα. Οι όπερές του, από τα πιο γνωστά και αξιόλογα έργα, εντάσσονται ανάμεσα στις πιο δημοφιλείς δημιουργίες του οπερατικού ρεπερτορίου, Έγραψε μουσική για τρία οπερατικά είδη opera seria (ιταλική σοβαρή), opera buffa (ιταλική κωμική) και singspiel⁴ (γερμανικό είδος όπερας του 18^{ου} αι). Με τις όπερες *Οι γάμοι του Φίγκαρο* (Βιέννη 1786), *Don Giovanni* (Πράγα-1787) και *Έτσι κάνουν όλες ή σχολή εραστών*, (Βιέννη 1790) ο Mozart μαζί με τον συνεργάτη του τον λιμπρετίστα (στιχουργό/ποιητή) Da Ponte οδήγησαν στο απόγειο το είδος της κωμικής όπερας το οποίο ήταν υπό εξαφάνιση.

Τα τελευταία χρόνια της ζωής του Μότσαρτ ήταν καλλιτεχνικά και οικονομικά επιτυχημένα. Όμως ο συνθέτης είχε χρέη τα οποία οφείλονταν σε κακή διαχείριση, σε σπατάλες και ασθένειες. Ο Μότσαρτ ήταν ήδη άρρωστος από το καλοκαίρι του 1791. Στις αρχές Δεκεμβρίου η κατάστασή του επιδεινώθηκε και πέθανε. Το γνωστό Ρέκβιεμ, το τελευταίο του έργο, μία παραγγελία του κόμη Φ. Βάλζεγκ-Στούπαχ, έμεινε ημιτελές. Με εντολή της χήρας του ανέλαβαν να το ολοκληρώσουν αρχικά ο J. Eybler και στη συνέχεια ο Φ. Συσμάρ (F. X. Süssmayr). Αυτή η μορφή του έργου εκτελείται μέχρι σήμερα. Κηδεύτηκε φτωχικά με έξοδα του Δήμου και ενταφιάστηκε σε μαζικό τάφο. Από τους δύο γιούς του, ο Βόλφγκανγκ (1791-1844), έγινε και αυτός συνθέτης και πιανίστας όχι όμως το ίδιο σημαντικός όπως ο πατέρας του.

⁴ **Singspiel (τραγουδόδραμα):** ο όρος χρησιμοποιείται για όπερα του 18^{ου} αι. γραμμένη σε γερμανική γλώσσα, με απαγγελία, τραγούδια και χορωδία.

Ο Μαγικός Αυλός(Die Zauberflöte):

Όπερα (Singspiel, τραγουδοδραμα) σε δύο πράξεις. Η πρώτη παράσταση δόθηκε στη Βιέννη 1791. Το έργο παρήγγειλε ο Ε. Σικάνεντερ, ο διευθυντής της όπερας, ο οποίος έγραψε και το λιμπρέτο. Και οι δύο δημιουργοί εμπνέονταν από τα ιδεώδη του Διαφωτισμού και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που κυριαρχούσαν στην εποχή τους και συμφώνησαν να δημιουργήσουν μια γερμανική όπερα, δηλ. σε γερμανικό κείμενο, που θα μπορούσε να ήταν κατανοητό σε ένα ευρύ κοινό, το λαό με ένα απλό θέμα. Σημειωτέον ότι εκείνη την εποχή στη Γερμανία όπερα σε γερμανική γλώσσα δεν ευδοκίμούσε.

Χαρακτηριστικά του Μαγικού Αυλού: Το λιμπρέτο (υπόθεση) είναι ένα μείγμα από παραμύθι, μαγεία, εξωτικά/αιγυπτιακά στοιχεία, ιδεαλισμό, φάρσα και μασονικά μυστήρια. Το παραμυθένιο θέμα έχει ως σκοπό την εισπρακτική επιτυχία και σχετίζεται με την αναζήτηση της αγάπης και την κατάκτηση τριών θεμελιωδών αρετών του τεκτονισμού (δύναμη, ομορφιά, και σοφία) του οποίου οι δημιουργοί ήταν οπαδοί (στη μασονία είχε εισχωρήσει εκείνη την εποχή η πλειοψηφία των καλλιτεχνών και της διάνοησης και ο λόγος ήταν ότι επρόκειτο για τον μόνο χώρο που ένας αστός μπορούσε να μιλήσει ως ίσος προς ίσον με έναν ευγενή). Γι αυτό και σε πολλά σημεία υπάρχει συμβολικό περιεχόμενο όπως ο αριθμός τρία «3», σύμβολο μασονικό, αλλά και της αγίας τριάδας. Ο αριθμός αυτός εμφανίζεται συχνά στο κείμενο (τρεις κυρές, τρία αγόρια, τρεις ιερείς, τρεις σκλάβοι) αλλά και στη μουσική (τριφωνίες). Τέλος υπάρχει σύγκρουση ανάμεσα στο καλό με το κακό.

Στην πλοκή υπάρχουν διάφορες αντιφάσεις οι οποίες όμως μπορούν να εξηγηθούν από το επιχείρημα ότι σε ένα παραμύθι δεν είναι υποχρεωτικό να ακολουθείται κάποια λογική σειρά. Ο *Μαγικός Αυλός* πρόκειται για μία όπερα που λόγω του παραμυθένιου περιεχομένου ανεβαίνει συχνά σε διασκευή για τα παιδιά.

Υπόθεση

Η Βασίλισσα της Νύχτας στέλνει τον πρίγκιπα Ταμίνο να σώσει την κόρη της Παμίνα που την έχει απαγάγει ο πατέρας της και Βασιλιάς του ήλιου Σαράστρο. Του δίνει μαζί του, ως ακόλουθο, τον Παπαγγένο, έναν υπηρέτη της και έναν μαγικό αυλό.

Διδακτική αξία: Τα παιδιά μαθαίνουν πληροφορίες για το είδος της όπερας και αλλά και για τη διαφορετικότητα της ανθρωπίνης φωνής ως προς τη χροιά και το ύψος. Επίσης γνωρίζουν για την πάλη ανάμεσα στο καλό και το κακό την επικράτηση του καλού.